

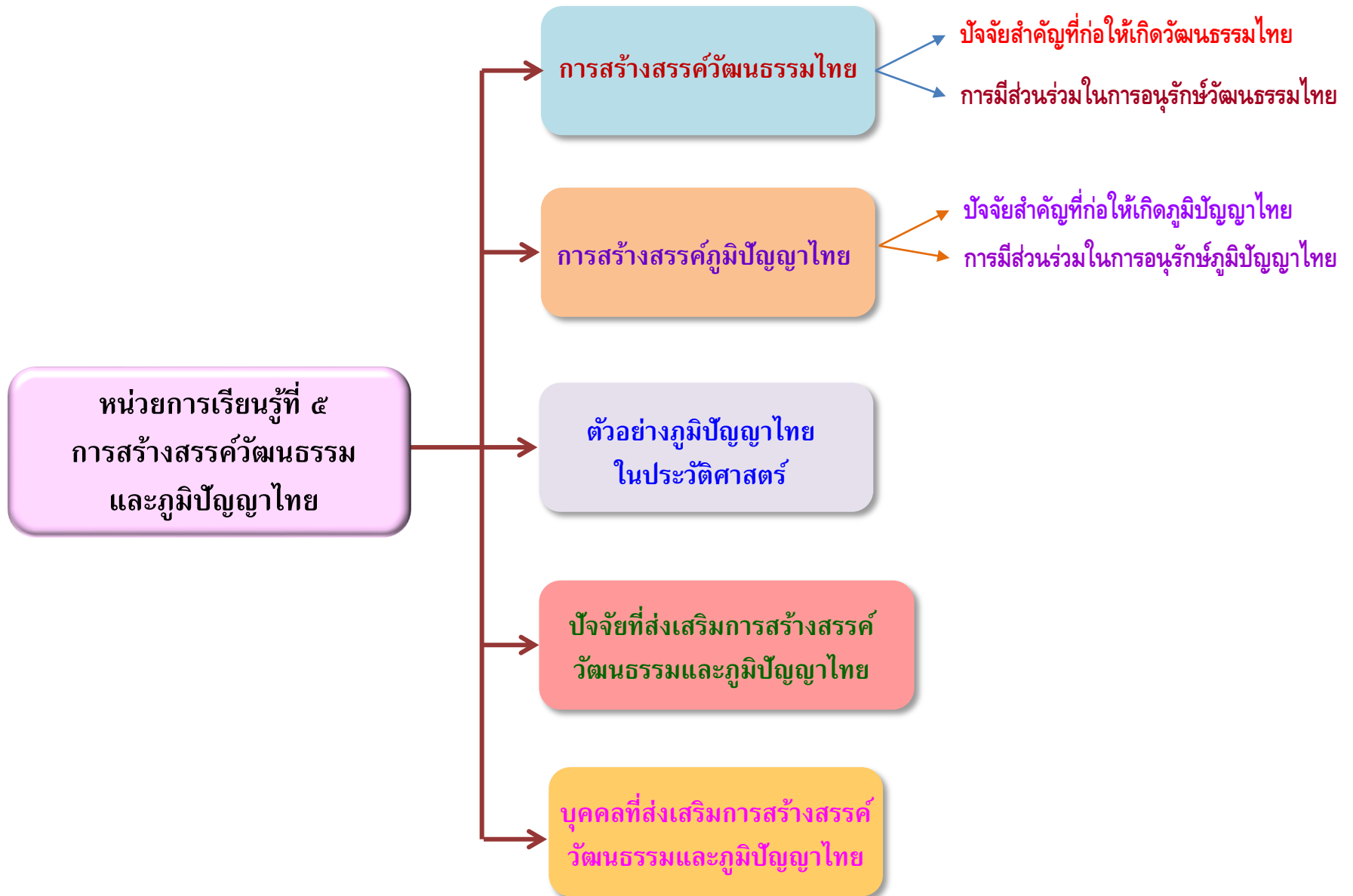

การสร้างสรรค์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

ตัวชี้วัด

- ส๔.๓ ม.๔/๓ วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีผลต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบันได้
- ส๔.๓ ม.๔/๔ วางแผนกำหนดแนวทางและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทยได้

การสร้างสรรควัฒนธรรมไทย

ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมไทย

การรับความเจริญจากวัฒนธรรมอื่น

- เช่น รับศาสนาพราหมณ์-ฮินดู จากอินเดียผ่านเขมร
- รับพระพุทธศาสนาจากอินเดีย ผ่านลังกา
- อักษรไทยสมัยสุโขทัย รับ อิทธิพลจากภาษามอญและเขมร

สังคมและสภาพแวดล้อม

- เช่น สังคมเกษตรกรรม ชวนา เลี้ยงชีพด้วยการทำนา จึงมีวิถีชีวิตผูกพันกับข้าว มีความเชื่อหรือพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้าว

ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์

- เช่น สมัยสุโขทัย เมืองสุโขทัยมีสภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินทราย ไม่อุ้มน้ำ จึงขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ชาวสุโขทัยจึงแก้ปัญหาด้วยการ ชักน้ำ กักน้ำ และระบายน้ำ

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

การสร้างสรรค้ภูมิปัญญาไทย

ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญาไทย

การได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอื่น

เช่น ในสมัยสุโขทัย พระมหาธรรมราชาที่ ๑ (ลิไทย) ทรงพระราชนิพนธ์ไตรภูมิพระร่วง ที่ได้รับอิทธิพลพระพุทธศาสนา ซึ่งมีบ่อเกิดมาจากอินเดีย

สังคมและสภาพแวดล้อม

เช่น ชาวสุโขทัยคิดสร้างระบบชลประทาน เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์

เช่น การสร้างสถาบันพระมหากษัตริย์ ให้เป็นศูนย์รวมของคนไทย ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย

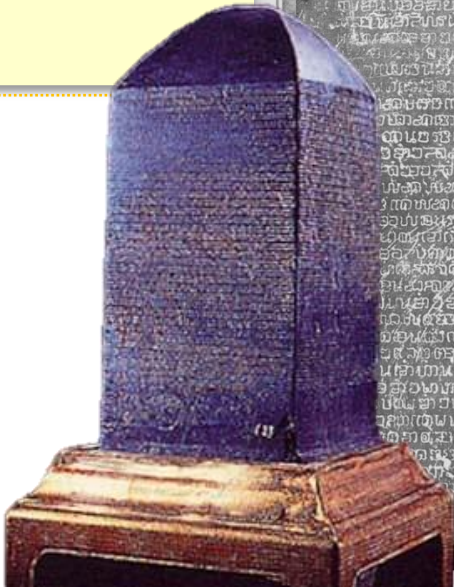
ตัวอย่างภูมิปัญญาไทยในประวัติศาสตร์

ตัวอย่างภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัย

- ระบบการชักน้ำ เก็บน้ำ และระบายน้ำ
- การประดิษฐ์เครื่องปั้นดินเผา เรียกว่า สังคโลก
- การประดิษฐ์ตัวอักษรไทย หรือลายสือไทย
- ไตรภูมิพระร่วง

เครื่องสังคโลก

ลายสือไทย

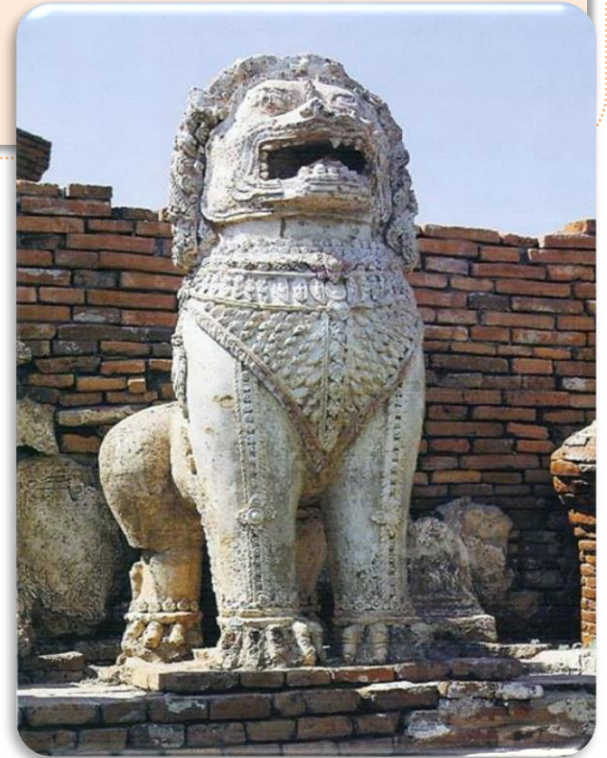

ตัวอย่างภูมิปัญญาไทยสมัยอยุธยา

- การสร้างสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย
- การควบคุมกำลังคนในระบบไพร่
- ภาษาและวรรณกรรม เช่น จินตามณี พระมอญคำหลวง
- ศิลปกรรมสาขาต่างๆ เช่น เรือนเครื่องสับ จิตรกรรมฝาผนัง งานปูนปั้น

จินตามณี

สิงห์ปูนปั้น

ตัวอย่างภูมิปัญญาไทยสมัยธนบุรี

- สมุดภาพไตรภูมิฉบับหลวงสมัยธนบุรี ซึ่งสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้จัดทำขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๙
- โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี
- นิราศพระยามหาอนุภาพไปเมืองจีน หรือนิราศเมืองกวางตุ้ง

สมุดภาพไตรภูมิสมัยธนบุรี

ตัวอย่างภูมิปัญญาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

- การสร้างกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี
- การใช้วรรณกรรมเพื่อปลุกใจเรื่องการศึกษาสงครามที่สำคัญ คือ สามก๊ก ราชาริราช
- การเก็บภาษีปากเรือ
- การแพทย์แผนไทย เช่น การรวบรวมตำราการนวดและบริหารร่างกาย

ปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างสรรคั้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

การได้รับการส่งเสริมจากสถาบันที่สำคัญของชาติ

การหันมาสนใจเรื่อง “ไทยศึกษา” ในสังคมไทย

การส่งเสริมการใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

การจัดกิจกรรมเผยแพร่วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

บุคคลที่ส่งเสริมการสร้างสรรคัวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

- ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง พระมหาชนก เพื่อเตือนใจคนไทยให้มีความเพียร
- ทรงพระราชนิพนธ์เพลงประจำมหาวิทยาลัย เพื่อให้บัณฑิตศึกษารักสถาบันของตน
- ทรงฟื้นฟูราชประเพณี เช่น พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ
- ทรงมอบแนวทางการช่วยเหลือการดำเนินชีวิตและแก้ไขปัญหาให้กับราษฎร

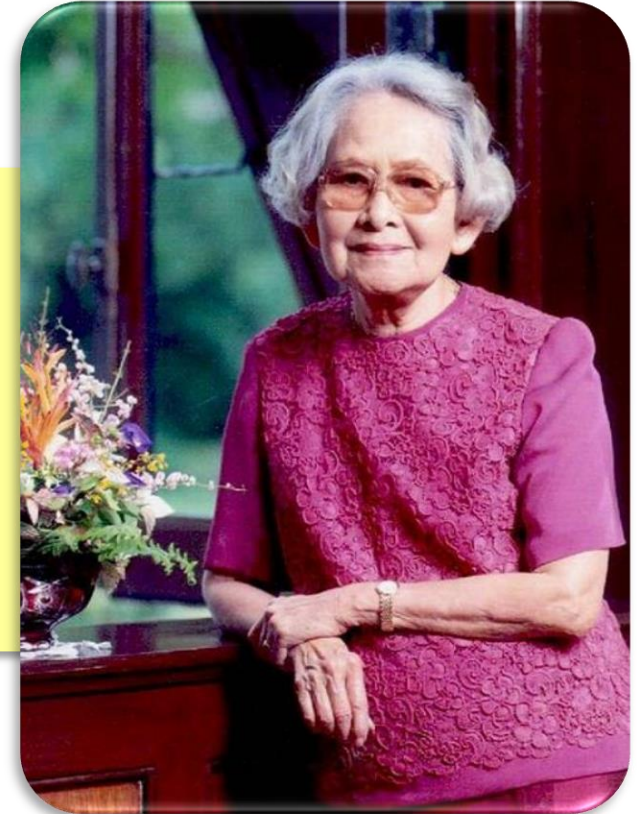
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

- ทรงส่งเสริมให้ชาวบ้านมีรายได้เสริมโดยจัดให้มีการฝึกงานศิลปาชีพ
- ทรงส่งเสริมการท่องเที่ยวพื้นเมือง
- ทรงจัดตั้งมูลนิธิทรงเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
- ทรงให้ทุนการศึกษาแก่เยาวชนที่ครอบครัวมีฐานะยากจน
- ทรงส่งเสริมให้บิดามารดาของเยาวชนที่ยากไร้ได้รับการอบรม

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

- ทรงส่งเสริมการศึกษาและการปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนา
- ทรงอาราธนาสมเด็จพระญาณสังวรฯ วัดบวรนิเวศวิหาร ปรับปรุงเรียบเรียงหนังสือ มลिनทปัญญา
- ทรงจัดบรรยายธรรมทางสถานีวิทยุ อ.ส.พระราชวังดุสิต และการอาราธนาพระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายธรรมแก่ข้าราชการในสำนักพระราชวัง

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

- ทรงเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์ภาษาไทย
- ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือประเภทต่าง ๆ มากกว่า ๑๐๐ เล่ม
- ทรงเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์ดนตรีไทย
- ทรงริเริ่มให้มีการฟื้นฟูประเพณีวันวิสาขบูชา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

- ทรงพระราชนิพนธ์เกี่ยวกับราชวงศ์ ๑๒ เรื่อง
- ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีงามในการอนุรักษ์โบราณคดี
- ทรงส่งเสริมงานแสดงด้านศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ
- ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์มูลนิธิ “นาฏยศาลา หุ่นละครเล็ก”

ผลงานส่วนหนึ่งของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี

พระบรมราชานุสาวรีย์
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
วงเวียนใหญ่ กรุงเทพมหานคร

พระประธานพุทธมณฑล
อำเภอศาลายา
จังหวัดนครปฐม

พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
เชิงสะพานพุทธ กรุงเทพมหานคร

อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

พระบรมราชานุสาวรีย์
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

